

Naba 1 leta ke Pol kiri vuni Tesalonaika

¹ Hau a Pol, kamani Sailas, ia mai a Timoti, hita ta vapolungania na pas kua ki vano ni miu na Sios kua ni Tesalonaika, miu nuhu kua na poloki Vuvu a Tamadolu kamana Paraha a Iesus Kristus. Paleka a Vuvu ni maharimiu ni katia magalimiu ni malugunia.

1.2-10 A Pol e hilohilo matoto na bilip ke vuni Tesalonaika

² Dama laveve hita ta lala hita kata hahate motunia a Vuvu ni miu laveve, hita ka lolohoimiu na kahita lotua laveve.

³ Hita ta lala hita kata hate motunia a Vuvu Tamadolu, na kamiu bilip kua e kakatimiu miu ka kakatia galanga, ia mai na kamiu moge kemikemi kua e katimiu ki kukulimiu kara manumanu, miu ka lala miu kata madi matuha miu ka guguria kadolu Paraha, a Iesus Kristus.

⁴ Na vuna tolu ta lala habu tazigu, a Vuvu e kulina matoto kirimiu, kubarae ia kini hada palipali kirimiu kini makimiu miu kata kara kana manumanu.

⁵ Na vuna kilaka kua hita ta kalohunia na Kalohua Kemi ni miu, beta hita na kalohuni vetania na havahita za, palaka kamana matuhanga, ia mai kamana Vule Tumonga. Miu ka hadavia habuka hita ta bilip matoto. Kilaka kua hita ta mia kamamiu, miu mule miu ta hadavia na moge kua hita ta katia, hita kata kodonimiu vona.

⁶ Miu kene hada muri na kahita moge kamana moge kana Paraha, miu kene mumuri vona, na vuna miu ta pelea ni hita na Polea kana Paraha, miu ka luga bizea vona, na Vule Tumonga ki katia polokomiu ki hilohilo,

⁷ kubarae miu kene vatunga moge kemikemi na manumanu laveve kua dia te bilip ni Kristus na provins ni Masedonia ia mai ni Akaia ve.

⁸ Na polea kana Paraha kua miu ta vavala, e vana lobia malala, balika tavure kua e vilianga ki valeleha ki ma vavano. Beta ni vuni Masedonia kamani Akaia za kua dia ta longoria, beta, manumanu laveve na malala laveve dia te longoria habuka miu ta bilip ni Vuvu, kubarae ki beta ve hita katane vano vala polea kana Paraha ni dia.

⁹ Na vuna dia mule dia te kakalohunia nazia kua e bele kilaka kua hita ta vano ni miu. Dia ta tania kua miu te zuka tapunia na vuvu vairukuruku miu kene pokizia magalimiu miu kene bilip ni Vuvu matoto, dia ka tania ve kua miu te kara vora ke Vuvu matoto kua e mahuri,

¹⁰ miu kene guguru kiri Tuna kua kete pe na lagato ni ziho kara vulovulo, na Tuna kua ia e valamari mulehia na matea, ia a Iesus kaka kua e pele mulehidolu na magali varitihia ke Vuvu kua ti mamai.

2

2.1-12 A Pol e tania na galanga zia e katia ni Tesalonaika

¹ Miu ta lala habu tazigu, kahita belea ni miu kilaka beta ni vano veta.

² Miu ta lala, ia vata kua hita ta luga bizea kapou, dia ka hubi maratanihita matoto ni Filipai. Palaka kilaka kua hita ta bele ni miu, a Vuvu e vatuharihita, ki beta hita na kuahinia na manumanu kua dia ta gagala zahazaha ni hita, palaka hita ta tani kakava ni miu na Kalohua Kemi ke Vuvu.

³ Kilaka hita ta kohanimiu, miu kata bilip ni Iesus, beta hita na popole longolongo o hita na rurukimiu hita kata katia moge mata hilehilea ni miu, ki beta ve hita na paparakilania hita kata pade rukimiu.

⁴ Palaka, a Vuvu mule ia kava ti parakilanihita ia kini hadavia habuka ti dangea ia keteni vala galanga na valavalanga na Kalohua Kemi ni hita. Hita ka popole balika nuhu kua a Vuvu mule ti makidia. Beta hita na kakatia galanga kua habuka kaka kete hada zahenihita vona, palaka hita ta kakatia a Vuvu kete hilohilo vona, na vuna ia mule ia e sikelnia polokohita.

⁵ Miu ta lala, ia mai a Vuvu ve kava ti lala habuka beta ni kukulihita kara kamiu goloa katiu, hita ka rurukirukimiu na kahita polea. Ki beta ve hita na ngarea kamiu goloaloa ni kukulihita kirina, hita ka popole vairukuruku kirina.

⁶ Beta ve hita na kakaze habuka kaka kete kona zahenihita, beta ni miu o azei ve.

⁷ E matoto, hita na apostel ke Kristus, e ki nap hita kata hulenimiu miu kata kodonihita. Palaka kilaka kua hita ta mimia kamamiu, hita ta valugilugihita balika kapiru kote na pidaka miu.

Hita ka gala balika tavine kua e hahada poto ni habu tutuna, ki vavazuzidia.

⁸ E kulihita matoto kirimiu, kubarae ki mara-palepalehihita, hita kata vala na Kalohua Kemi ni miu. Hita ka tatara za hita kata vala kahita laep hita kata kodonimiu ve, na vuna miu ti habuka vinekehita matoto.

⁹ Miu ta lohoia, habu tai, kilaka kua hita ta vavala na Kalohua Kemi ke Vuvu ni miu, hita ta gala matuha matoto. Hita ka gala moni ve na dama ia mai na marigo ve, habuka kete beta hita kata vala bizea ni miu na hada potopotoa ni hita.

¹⁰ Miu ta lala, ia mai a Vuvu ve ki lala habuka, kahita mianga kamamiu e tumonga ki mahoto ki mara beta kaka katiu ni padehita na golea zaha katiu hita ta katiu na pidaka miu nuhu kua miu ta bilip ni Iesus.

¹¹ Na vuna miu ta lala habuka, kahita moge kara katiukatiu ni miu, ia hita ta gala balika tamana kapiru kua e lala kete kakatia ni habu tutuna matoto.

¹² Hita ta lala hita kata vavatuharimiu, hita ka kakatia magalimiu ki malugunia, hita ka lala hita kata kakavunimiu miu kata mia mahoto na moge kua a Vuvu e lala kete kukulina kirina. Na vuna a Vuvu e kohanimiu miu kata hoho na poloka kana kingdom kamana kana glori heta na lagato.

2.13-16 Manumanu ke Kristus dia ta bilip matuha matoto dia ka madi bada dia ka luga bizea

¹³ Beta hita na hivu hita kata hahate motunia a Vuvu na vuna, kilaka kua miu ta pelea na polea ke Vuvu, kua miu ta longoria ni hita, miu ta pelea polea kua, habuka ia na polea matoto, beta ni na

polea vetanga kana kaka, palaka e limoha za, ia na polea ke Vuvu matoto, na polea kua ti gagala na polokomiu nuhu kua miu ta bilip ni Iesus.

¹⁴ Na vuna miu, habu tai, miu te balika na manumanu ke Vuvu kua ni Iudea, nuhu kua dia ta lulupu matoto kamani Iesus Kristus. Miu te luga bizea na limana kami manumanu mule, balika manumanu ke Vuvu kua dia ta luluga bizea na limani vuni Iuda.

¹⁵ Dia ta hubi matehia na Paraha a Iesus, ia mai na profet kamahi ve, dia ka kalinganihita ve. Kubarae a Vuvu e beta ni kulina matoto kara kadia moge, kua dia ta gala vavaginia manumanu laveve vona.

¹⁶ Dia te gala dia kene pepe porotia dala kirihita kete beta hita kata pole kamana nuhu kua beta dia na lala a Vuvu, na vuna beta ni kulidia a Vuvu kete pele mulehia manumanu kamahi kua. Dia ta gala kukubarae, kadia moge zahazaha kini dopa kakapou. Kubarae kava na magali varitihia ke Vuvu ti dua langalanga kiridia kava.

2.17-20 A Pol e kulina matoto kete hadavi mulehia a vuni Tesalonaika

¹⁷ Habu tai, a vuni Iuda dia ta katia hita kene vatimiu, kubarae, beta ni havarau, hita kene hahatu kavu matoto kirimiu. Beta hita kamamiu, palaka kahita lohoihoia ia e kakamamiu na vuna e kulihita matoto kirimiu. Kubarae hita ka gagala matuha matoto hita ka kakaze dala kua hita kata vamule hadavimiu.

2:14 Ap 17.5.   **2:15** Ap 9.23, 29; 13.45, 50; 14.2, 5, 19; 17.5, 13; 18.12.

¹⁸ E kulihita matoto hita kata vamule mai ni miu. Hau a Pol, hau ta parakilania boto luba kata mai hadavimiu, palaka a Satan e taba porotia dala kirihita.

¹⁹ Kua kadolu Paraha a Iesus ni vamule, da nazia kete katihita, hita na vaka maroro, hita na hilohilo? Da hita ta vatunga golea zia vona kua kete vatunga habuka hita ta kati kemikemihia kahita galanga? Karae beta ni miu za?

²⁰ E matoto, hita ta vazahenia matoto vulukuhita ni miu, hita ta hilohilo matoto ni miu.

3

3.1-5 A Pol e geria a Timoti ki vano kete vatuharia a vuni Tesalonaika

¹ Ti beta hita ne hahadavimiu pitu, kubarae ki mara beta hita na paho taturia na magalihita. Hita ta lupu varitaninia habuka e kemi miro kata ma mia ni Atens.

² Hita ta geria a Timoti, ia na tazidolu, na vora ke Vuvu kua e gagala na valavalanga na Kalohua Kemi ke Kristus, kete vano ni miu ni vabadanganimiu ni kodonimiu miu kata madi bada na kamiu bilip.

³ Tabarae na bizea kua miu ta luluga ni katia taza ni miu, miu na lohoi ruarua. Miu ta lala habuka a Vuvu mule ia e makidolu tolu kata luga bizea.

⁴ Kilaka kena hita kamamiu, hita ta tani mugania ni miu balika da tolu ta luga bizea. Kua miu te hadavia habuka kahita polea ti pori matoto.

⁵ Ia na vuvuna kua kene geria a Timoti. Mara beta na guru ni havarau, ta geria kata pari vutuhia, miu ta ba bada na kamiu bilip? Na vuna ta kuahi tabarae na kakanaka pado rukurukua ti pade rukimiu kava, kahita galanga kini vano veta.

3.6-13 A Timoti e vala na kalohua kemi a Pol ki hilohilo

⁶ Palaka a Timoti ti pe ra ni miu, kini ba lohu mule ni hita kua, ia kini kalohunia kalohua kemi matoto na vuna ni miu. Ia e kalohunia habuka kamiu bilip e bada ki lala kete kukulimiu kara manumanu. Ia ki tania ve habuka miu ta lala miu kata lolohoihita dama laveve, miu ka hahatu kavu kirihita ki kukulimiu matoto miu kata hadavi mulehihita. Hita ve hita ta hahatu kavu kirimiu ve, ki kukulihita hita kata hadavi mulehimiu ve.

⁷ Habu tazigu, hita ta longoria habuka kamiu bilip e ba babada kubarae, ki vabadanganihita hita kata luga bizea laveve kua hita ta luluga.

⁸ Hita te lala habuka miu ta madi bada na Paraha, kubarae kahita mianga ri kini kemi.

⁹ Da hita ta hate motuni zingania a Vuvu ni nap kete kolia na hilohiloa na polokohita kua hita ta hahatunia na matani Vuvu, na vuna na kamiu bilip?

¹⁰ Marigo dama hita ta lolotu hita ka huhule haroinia a Vuvu kete katia ni nap, hita kata hadavi mulehimiu, kete nap hita kata kodonimiu na palakalaka taza kua na kamiu bilip kua miu ta ba sot vona.

3.11-13 A Pol e lotu ki hulenia a Vuvu kete pelea ni vano ni dia

¹¹ Kua, paleka a Tamadolu a Vuvu mule kamana Paraha a Iesus, hiro na pelehita na vano ni miu.

¹² Paleka na Paraha ni katia moge kua kete kukulimiu kara katiukatiu ni miu ia mai kara manumanu laveve, ni vonu matoto na polokomiu, balika hita kua e kukulihita matoto kirimiu.

¹³ Paleka a Vuvu ni vabadangania polokomiu kete beta kete parua golea zaha katiu na polokomiu, miu kata tumonga na matani Tamadolu a Vuvu, kua ta kadolu Paraha a Iesus ni vamule kamana kana manumanu tumonga kamahi.

4

4.1-8 Tabarae tolu na kakatia makina magali buhua

¹ Habu tai, kava hita te vatunga ni miu na moge kua miu kata vavana vona a Vuvu kete hilohilo vona, miu ka lala miu kata vavana na moge kua. Palaka kua, hita ta hulenimiu na hizana kadolu Paraha a Iesus habuka, e kulihita miu kata dopa miu na kakatia moge kamahi kena.

² Na vuna miu mule miu ta lala na polea zia hita ta vala ni miu, na vuna na matuhanga kana Paraha a Iesus.

³ Na lohoihoia ke Vuvu e pebarae, miu kata vala kamiu laep laveve ni vano vona miu kata tumonga. Miu kata vala lamamiu kara mogepa magali buhua laveve.

⁴ Katiukatiu ni miu ia kete bosim kana hatuhatua kamana kana lohoihoia zahazaha kena e lala kete tutuha zahezahe na polokomiu, kamiu mogemoge kete hada papa na matana manumanu, ni tumonga ve na matani Vuvu.

⁵ Tabarae kamiu hatuhatua kena ni harehimiu miu na kakatia makina magali buhua, habuka manumanu kua beta dia na lala a Vuvu, kua dia ta lala dia kata kakatia.

⁶ Tabarae miu na katia moge zaha ni tazimiu mule kua miu ta Kristen lupu, miu na rukirukidia miu na balebale kamani godia. Na vuna, muga hita te tania ni miu kava habuka, na Paraha da e vaka pala na manumanu laveve kena dia ta lala dia kata kakatia moge mata barae kena.

⁷ Na vuna a Vuvu beta ni kohanidolu tolu kata kakatia moge mata hilehilea. Beta matoto. A Vuvu e kohanidolu tolu kata tumonga tolu na vavana na moge kua ia e lala kete kukulina kirina.

⁸ Ki kubarae, azei kua tani pala katia polea kua, beta ni habuka e pala katia polea kana kaka vetanga katiu, beta, ia e pala katia a Vuvu kua e vala kana Vule Tumonga ni miu.

4.9-12 Tolu kata bada katia moge pa ni dopa kakapou

⁹ Beta ve kata vapolupolu ve kirimiu na tania ve ni miu habuka kete kukulimiu kara manumanu ke Vuvu, na vuna kava a Vuvu ti vaketekete ni miu na maki kua kete kukulimiu kara katiukatiu ni miu.

¹⁰ E ki matoto habuka e lala kete kukulimiu kara manumanu laveve ke Vuvu na palaka

laveve ni Masedonia. Palaka habu tai, hita ta vabadanganimiu, habuka miu kata dopa katia moge kena ni dopa kakapou dama laveve.

¹¹ Miu parakilania miu kata valugimiu miu na hada kara kamiu galanga za miu na kakatia. Tabarae miu na popole na kaka motu, miu gala golea kete bele na limamiu mule, kete kamiu golea mule vona kua kete kodonimiu na kamiu mianga, habuka kua muga hita ta tania ni miu.

¹² Kete beta miu kata sot na golea katiu, pale, manumanu kua beta dia na lala a Vuvu ta dia na hadavimiu, da dia ta hilohilo na kamiu moge.

4.13-18 Paraha da e vamule kete lupunidolu

¹³ Habu tai, kulihita miu kata lala matotonia nazia kua kete bele na nuhu kua kava dia te varimateai. Tabarae miu na wari miu na tatangi maratanidia, habuka nuhu kua beta dia na bilip ni Vuvu, ki beta dia na vaka maroro dia na guguria na taem kua dia kata mahuri mule na matea vona.

¹⁴ Hita ta bilip habuka a Iesus ia e mate kini mahuri mule, kubarae hita ka bilip habuka na matuhanga ke Iesus, a Vuvu da e valamari mulehia na Kristen kamahi kua dia te varimateai kava, dia ka zahe mule kamani Iesus.

¹⁵ Habuka kua na polea kana Paraha mule e tania, hita ka tania ni miu habuka tolu nuhu kua tolu ta ba mamahuri, tolu ka paria dama kua a Iesus kete ziho mule vona, ia mara beta tolu na vamuga zahe na nuhu kua dia te varimateai kava.

¹⁶ Na vuna na Paraha mule da e pe na lagato ki ziho, na engel nabawan da e goe kapou matoto

na biugel ke Vuvu ki haloho. Pale, na nuhu kua dia te varimateai kava, da dia ta muga lamalama.

¹⁷ Muri vona, tolu nuhu kua tolu ta ba mamahuri, tolu ka ba vovona, da tolu te zahe kara mariaba kamana nuhu kua, tolu laveve tolu kene lupu kamana Paraha. Pale, tolu kene mia roro kamana Paraha.

¹⁸ Kubarae miu vabadangania manumanu ke Vuvu na polea kua.

5

5.1-11 Tolu kata ma mia tolu na tatara za kara dama kua na Paraha kete lohu mule vona

¹ Habu tai, hita mara beta hita na vapolungania polea katiu hita na tania ni miu na dama o na taem zia na golea kamahi kua da e bele vona,

² na vuna miu mule kava miu te lala habuka na dama kana Paraha da e bele balika mata vanaho katiu na marigo.

³ Manumanu da dia ta tatani barae, “Meni kua ia ti taem kemi matoto kua. Tolu te mia papa matoto.” Palaka da na golea kua kete vairohida, da e valutuhida, habuka varitihia kua e lala kete bebele valutu kara tavine kua e kove. Ki mara beta dia na hava hutuzia.

⁴ Palaka miu habu tai, beta miu na mimia na rodo, na dama kua kete hate zagarimiu balika kaka mata vanaho kua e lala kete rorogea manumanu.

⁵ Miu laveve miu na habu tutuna laet kamana voro. Tolu beta ni tolu manumanu bukuna marigo o kara rodo.

⁶ Ki kubarae, tabarae tolu na ngongorotudu, habuka dia taza kua beta dia na lala a Vuvu, palaka tolu kata hahada, kadolu lohoihoia kete kayakava.

⁷ Na vuna nuhu kua dia ta lala dia kata ngongoro, ia dia ta ngongoro na marigo, nuhu kua dia ta lala dia kata sisipak, ia dia ta hihinu dia ka sisipak na marigo.

⁸ Palaka tolu, na vuna kua tolu ta bukuna dama, ia tolu kata paho tadoria kadolu hatuhatua, tolu kata pelea bilip kamana moge kua kete kukulidolu kara kaka motu, tolu na lohoria balika siot kua e katua na kapa, ia mai tolu kata taruhia vaka maroroa kamana gurua kiri Vuvu kua kete pele mulehidolu, na bakadolu, balika kadolu helmet.

⁹ A Vuvu beta ni makidolu tolu kata hatunia kana magali varitihia, beta, ia e makidolu kadolu Paraha a Iesus Kristus kete pele mulehidolu.

¹⁰ A Iesus e mate kete kodonidolu, ki kubarae, ia vata kua tolu ta mahuri o tolu te mate kava, ia da tolu ta mia lupu za kamana.

¹¹ Ki kubarae miu vala polea kemi na manumanu motu kete vabadanganidia, habuka kua miu ta lala miu kata kakatia.

5.12-28 A Vuvu da e kodonia kana manumanu dia kata pelea moge kemikemi matoto

¹² Kubarae hita ka hulenimiu, habu tai, miu kata hada zahenia nuhu kua dia ta gagala dia kata kodonimiu, nuhu kua dia ta paraha ni miu dia ka vavala galanga ni miu.

¹³ Miu hada zahenidia matoto na vuna na galanga kua dia ta kakatia, ia mai ve

kete kukulimiu kiridia, magalimiu kete kekemi kiridia. Miu lohoia ve miu kata mimia kemikemi kamana manumanu.

¹⁴ Hita ka hule vatuharimiu, habu tai, miu pole kara nuhu kua dia ta toga mate dia kata lala galanga, miu vabadangania nuhu kua dia ta mata puaepuae, miu kodonia nuhu kua beta livuhadia ni bada, tabarae miu na haharovitinia manumanu.

¹⁵ Miu lohoia tabarae miu na kolia moge zaha kua e katua ni miu, palaka boto laveve miu bada miu na katia moge pa na pidaka miu mule, ia mai na pidaka manumanu motumotu ve.

¹⁶ Miu hilohilo dama laveve;

¹⁷ miu lotu dama laveve, tabarae miu na hivu;

¹⁸ ia vata nazia kua e bele ni miu, ia miu kata hahate motunia za a Vuvu. Na vuna a Vuvu e kulina kua nuhu kua miu ta lupu kamani Kristus ia miu kata kakatia moge kua.

¹⁹ Taua miu na tizi matehia na haroho kana Vule Tumonga.

²⁰ Tabarae magalimiu ni zazaha kara nuhu kua dia ta vavala polea habuka profet na pidaka miu.

²¹ Miu sikelni kemikemihia na polea kamana lohohioia laveve, miu ta paho poto na moge kemikemi za.

²² Tabarae matoto miu na kakatia moge zahazaha.

²³ Paleka a Vuvu, kua ia na Vuvu kara magali malugu, paleka ni katimiu miu na tumonga matoto. Paleka vulemiu kamana kami hatuhatia laveve, kamana livuhamiu laveve, kete mahoto matoto, kete beta kete parua moge zaha katiu vona, na dama kua na kadolu Paraha a Iesus Kristus, kete vamule vona.

²⁴ A Vuvu, kua ia e kokohanimiu, ia da e katia goloa laveve kua ki bele ni miu, na vuna ia e lala kete kati matotonia polea laveve kena ia e tania.

²⁵ Habu tai, miu lotu kirihita a Vuvu kete kodonihita.

²⁶ Koi kemikemihia habu tazimiu miu ka domidia, na domidomia kua e tumonga.

²⁷ Ta tani vatuharia ni miu na hizana Paraha, habuka miu kata ridim pas kua na manumanu laveve ke Vuvu dia kata longoria.

²⁸ Paleka na mahariharia kana kadolu Paraha a Iesus Kristus ni vano ni miu laveve.

Kalohua Kemi ke Iesus na Polea Vitu
The New Testament in the Vitu language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Vitu long Niugini

copyright © 2019 Wyclif e Bijbelvertalers Nederland

Language: Pole Vitu (Vitu)

Dialect: Vitu

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-08-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source files dated 31 Aug 2023

5a86e94f-d1d1-5388-8981-4bc1ed55d7ae